

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetések felvételéért a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A Közp. Hitelszövetkezet válsága.

A Merkantil sajtó tele kürtölte a világot az Országos Központi Hitelszövetkezet válságáról s leghatalmasabb hitelintézetünket az agráriusok ellenségei már menthetlennek mondták. Ezen híresztelések birtak ugyan némi alappal, de a veszély nem volt oly nagy, mint azt rebesgették, sőt ma már rendezve is vannak az Országos Központi Hitelszövetkezet ügyei.

Az állítólagos válságba a Központi Hitelszövetkezetet az ipari szövetkezetek juttatták, amennyiben az alakulások elköveték azt a nagy hibát, hogy a tulajdonképeni agrárérdekeket szolgáló hitelszövetkezetek központját az ipari szövetkezetek központjává is tették.

A múlt évek súlyos pénzügyi krízise alatt igen sok ipari szövetkezet tönkrement s ezek a válságos esztendőik tényleg nagy veszteségeket okoztak az Országos Központi Hitelszövetkezetnek.

Ily körülmények között a mezőgazdasági hitelszövetkezeteknek fontos érdeke, hogy a mezőgazdasági és ipari központ szét legyen választva, mert enélkül a földmivelő nép szövetkezetei veszélyeztetve volnának. Az 1913. év végén az Országos Központi Hitelszövetkezetbe tartozó szövet-

kezetek száma 2425 volt s ebből 2200 mezőgazdasági hitelszövetkezet, 225 ipari hitelszövetkezet.

Ez a lényegesen kevesebb számú ipari szövetkezet sodorta majdnem válságba az Országos Központi Hitelszövetkezetet.

Az ipari kölcsön sokkal kockázatosabb, mint a mezőgazdasági hitel, ez nem szorul bővebb magyarázatra. Az ipari készítmények forgalmi értéke ingadozó, a mezőgazdasági hitel azonban sohasem kockázatos. Nagy különbség az, ha a szövetkezeti alapon működő pénzügyintézet az áringadozásnak kitett ipari cikkekre ad kölcsönt, vagy ha a szövetkezettől felvett adósságot a gazda földbirtokára kebelezik be.

A különválás a közel jövőben meg is történik, e mellett foglalt állást a hitelszövetkezetek kongresszusa, e mellett foglalt állást a Magyar Gazda Szövetség és az összes gazdatársadalmi intézmények.

Az agráriusok nem akarják azt, hogy ezen különválással tönkre tegyék az ipari szövetkezeteket, sőt különösen a kisipar érdekében kívánatosnak tartják megszüntetni a külön hitelszövetkezeti központot és pedig oly formán, hogy az állam finanszírozza meg az agráriusok számlájára a veszteségeket és a leghatásosabb támogatásba részesítse az ipari szövetkezeteket.

A mezőgazdasági hitelszövetkezetek különválasztandó központját nem fogja veszély fenyegetni, mert a mezőgazdasági hitel ugyan nem nagy jövedelemmel dolgozó, de feltétlenül biztos tüzlet és semmi esetre sincs a konjunkturák változásának annyira alávetve, mint az ipari termelés, de különösen a drága kisipari termelés.

Ki kell tehát kapcsolni az ipari szövetkezeteket az Országos Központi Hitelszövetkezetek kötelekeiből, mert a sokkal nagyobb számú mezőgazdasági hitelszövetkezetek méltán megkövetelhetik, hogy a kockázatosabb ipari hitelszövetkezetek tüzleteiből származó veszteségek ne terheljék a mezőgazdasági szövetkezeteket.

Nagy különbség van az ipari és mezőgazdasági hitelszövetkezetek vezetésében és ellenőrzésében is, amennyiben a mezőgazdasági hitelszövetkezetek vezetése és ellenőrzése és hitelének ellátása egészen egyszerű és nem nehéz feladat, míg az ipari hitelszövetkezetek kezelése, hitelének megszabása, fizemeiknek ellenőrzése sokkal komplikáltabb, nagy szaktudást igényel s az volt a legnagyobb baj, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet nem is rendelkezett olyan szakemberekkel, kik az ipari hitelszövetkezeteket kellőképpen ellenőrizni tudták volna.

A balatonvidéki vasut mult heti kisiklásának okairól.

A fővárosi napilapok részletes tudósítást közölnek a mult héten történt ama — hála Isten csak anyagi kárral járó — vasuti szerencsétlenségről, mely a személyvonatát Kenese és Almádi között érte. A tudósítás persze Balatonkenese és Balatonalmádiról szól, mert hiszen ez most a hivatalos elnevezés, pedig se Kenese, se Almádi nincs tucatjával a térképen: a megkülönböztető „Balaton” jelző tehát felesleges, mert szerény tudomásom szerint nemcsak Magyarországon, de még a Kanári vagy ausztráliai Tonga-szigeteken sincs több Kenese vagy Almádi nevű hely.

Azt mondja a tudósítás, hogy a délutáni személyvonat mozdonyra, szerkocsija és egy III. osztályú kocsija befordult a Balatonba, Kenesétől néhány száz méternyi távolságra. Lehetetlennek tartom, hogy a vonat „pár száz méternyi távolságra Kenesétől” fordult volna bele a Balatonba, mert lehetetlen volt ott befordulnia, hol — sík területen — a Balatonról 80—120 méternyi távolságban halad a töltés. A hely, hol a dolog történt, Kenesétől távolabb, az állomástól legalább is három kilométernyi távolságban történhetett, a Mészöly-kutja vagy a „Csucsos-partok” alatt. Oka pedig állítólag a dolognak az volt, hogy „földrengés következtében a futóhomok meglazult s a vasuti töltés eltolódott”. Földrengés talán volt; Kenesén földrengést többször éreztek évtizednyi időközökben, — pl. az 1911. évi földrengés, mely Kecskemétet annyira megrongálta, Kenesén feltűnő módon észlelhető volt — de már engedelmet kérek, a Balaton e részén „futóhomok”-ról nem lehet álmodni sem, csupán agyagpartról lehet szó, mely

ledőlt az agyagpart tömege a vasuti töltést is eltolta, de mert a mozdonyvezető észrevette a veszedelmet, befejezte, s így a vonat három első kocsija ért csak oda, hol a pályát már a Balatonba nyomta a ledőlő agyagtömeg.

A balatonparti vagy hivatalos nevén „balatonvidéki” vasut Akarattyanál éri el a Balaton. Első megállása Kenesén van, a Balaton partján. Akarattyanól ugy Aliga, mint Kenese felé magas agyagpartok szegélyezik e helyütt a Balaton, mely partok keletnek Gamszán tul Siófok felé, nyugotnak pedig csak Kenesén alacsonyodnak meg, hogy ez utóbbi helyen a falut elhagyva, ismét feltornyosuljanak, mely magasságukból csak a fűzfői öböl elől, a mámai hegynél szállnak le, hogy a fűzfői lapályos öblön tul ismét helyt adjanak a vörösberényi s almádi — immár nem agyag, hanem kőmagaslatoznak. Minket csak az Akarattya — Fűzfő közötti rész érdekel. A vasuti kisiklás ott történt az agyagpartok alatt. Csajág-Röcsögét elhagyva (maholnap emlegetetebb lesz e név, mint Kajászó-Szentpéter) elérjük a régi, néhai volt híres csárdát, most pusztát: Akarattyát. De elérjük ezzel a miocénkoru tenger-maradványnak, a Balatonnak északkeleti határait, az agyagpartokat is. Gyermekkoromban de sok „tengeri csigát” kapartam ki e partok magasabb rétegeiből.

Akarattya közvetlen közelében, miután elhagyta a balatonparti vasut azt a sweizi tavakra emlékeztető képet, hol először pillantjuk meg a Balaton, a vonat alagutba fut be. Ez az alagut a Csittény-hegynek a Balaton felé kiugró részét furja át. A Kossuth-kormány, mely e vasutat alkotja (kenesei mondás vala akkoriban: Van már vasut, éjjen Kossuth!) az örök negyvennyolcas Kenesénél akarta először is érteni a Balatonot e vágánnyal, több terv merült fel s legrealisabb irány az ugy-

nevezett „Hosszu mezőn” keresztül érte volna a falut, de mig így az állomás nagyon távol esett volna a falutól, a vasut uja sem lett volna olyan festői. Ez utóbbi s nem tudom én hány „pro milli” okokból esett el a Csittény-mögött, a „Matacs”-nak eső terv is. Denique kimondták, hogy a vasut mihelyest Balatont ér, csakugyan a Balaton partján menjen is.

Akarattyanál tehát — a sweizi pontnál — kiveztették a magas part szélére. De már építés közben reájöttek, állítólag a bolgár és mőc munkások előző figyelmeztetése s néhány földomlás után, hogy e laza partok legszélére vasutat építeni nem lehet. Megcsináltak tehát az alagutat, a hegynek a Balaton-felé eső részétől jóval beljebb, de mihelyt a vonat elhagyja az alagutat, ismét csak künn van a meredek legszélén, melynek leomlását az akácziá ültetések s az esővíznek kő-árkoka való levezetése akadályozza.

Innen a magasból ereszkedik le a vonat Kenese-felé. Itt éri a Balaton partját, s a Balaton vizétől kisebb-nagyobb távolságban folytatja útját Almádi felé, az agyagpartok es a Balaton vize között. Kenesén tul jobb kéz felé elmarad a „Partfő” a „Török líkak”-kal, azután messzebb a „Sándor” szőlőhegy alatt fut el a vonat, nehöl egészen közel a Balaton vize mellett (itt valahol szaladtatott a Balatonba), a mámai pusztánál azonban jóval eltávolodik a Balatontól, messze beljebb kerülővén el a fűzfői öböl ingoványos talaját, azután meg visszakanyarodik Vörösberény alá. Fűzfő felé dübörögve rohan, dübörgésének hangja megteveszti az embert, azt hiszi most is, meg most is hidon szaladtunk keresztül, pedig alig van arra néhány átereszt.

Már most az agyagpartok alakulatáról s időnkinti változatáról igen érdekes adatok vannak

Mult vasárnap folyt le a Pázmánykőr ünnepsége a káptalani tagok és meghívott vendégek jelenlétében. A kispapok iparkodtak kitenni magukért. Úgyesen összeállított műsorban ünnepi beszéddel, szavazatokkal, felolvasással nyújtottak szellemi élvezetet vendégeiknek.

Az ünnepi szentbeszédet *Ipsics István* a Pázmánykőr elnöke mondta. Buzdította társait a szellemi önképzésre, a szóbeli tehetség fejlesztésére. *Köncz János* „Az eszményiség híveihez”, *Barasits Sándor* „A magyar levitákhoz” című költemények előadásával ügyesen beleilleszkedett az ünnep hangulatába. *Köcsis János* felolvasott Glosszák a Pázmánykőr ötvenéves múltjából felolvasásból már fakó írások; régi szellemi törekvések elevenedtek meg előttünk. Latuk az egyesületet mint szavaiókört, később mint szépirodalmi és vezető társaságot, majd a korviszonyok változásával komoly problémák a theologiai kérdések megoldására sarkaló melegséget fiatal emberek lelkesedésének. Eme különböző irányú törekvések mellett mint vörös fonál húzódik végig 50 esztendő történetén a szóbeli képességek fejlesztésében való munkálkodás.

A szeminárium csendje a komoly tanulmányok végzése mellett így mennyi alkalmat nyújt az egyéni hajlandóságok kifejlesztésére. Hozzá az enemi egyesületek működése élő cáfolata annak a sokszor hangoztatott vádnak, mely kétségbe vonja nálunk a kath. klerus hazafiságát. A szemináriumi utodok átvették elődeik örökségét s tovább fejlesztve hagyták a nyomukba lépőkre. Nemesek a megalapítók, elismerés azoknak kik példájukon lelkesedve dolgoztak, az élők ínutassák magukat méltóknak a nagy hagyományokhoz.

Aki pedig soraimat elolvassa megengedi, hogy egy ilyen szemináriumi ünnepély hasonló a felvilágosító fényhez sőtét éjszakában. Mutatja, hogy bent munka folyik melynek célja embereké fejlődni, kiknek feladatuk lesz, hogy eszükkel és szívükkel minden tehetségükkel mások javáért fáradozzanak.

Vasuti szerencsétlenség. Megmozdultak a balatonkenesesi agyagpartok. Ott, ahol a vonat kanyarogva halad Balatonalmádi felé, a kisleelői utató táján. *Balogh Tibor* mozdonyvezető ébersége nélkül gyászba borító katasztrófa tenné emlékeztessé azt a sík mezőt, melyen ma a lezuhant homokpart hexaéder formákban halmozódó tömbjei kétszázötven méter hosszában hegyháncszerűen húzódnak a csillagó vízszelen. Hétfőn délután az 1112. sz. személyvonat úpercernyi késéssel indult Balatonkeneséről Tapolca felé. Ez a késés a mozdonyvezető figyelme volt a Gondviselés oltalma, mely a rendes menetsebességben haladó

hogy a Balatonparton, a föld alatt holmi turfaszerű vastag réteg volt, mely lassankint elégvén, nagyobb rétegek támadtak a föld alatt, melyek különösen a magasabb, hegyes partok nagy nyomását nem bírták s beomlottak, illetve elnyeltek a hegy reájuk neheződő részét.

Eddig a veszprémi szeminárium volt aligazgatója, később 34 éven át kenesei plébános, a tudósának ismert Szabó János feljegyzéseinek ezekre vonatkozó része.

En Szabó nézeteit hajlandó vagyok elfogadni, tudva azt, hogy a Balatont földalatti meleg források is táplálják, a „heves”-ek, s ilyenek különösen a fűzfői öbölben vannak, hol egyes részeken a Balaton sohasem fagy be. Ott van Héviz, ott vannak a bazaltkúpok Zalában, a magyarországi vulkáni működés utolsó kitérősei (Badacsony, Tátika, Csobáncz stb.), ezek megmagyarázzák a Szabó említett fűzfői „földalatti égést” is.

Szakértő geologus megfigyelései, tanulmányai s megnyugtató kijelentései e vidékről, azt hiszem igen érdekelnék a közönséget.

Közi: *Dorsoduro.*

GONDOLATOK.

Midőn a hamis lelkesedés a nagyság mértékét szabja kis emberekre, nevetséges torzképeket csinál belőlük.

A nacionalizmus annyiban jogosult, amennyiben a népcsaládok megkülönböztetését célozza; ezen jog az önfentartás elvéből következik; de amennyiben fajgyűlöletre vezet, annyiban kárhözhozó és tilos, mivel a keresztény vallás szellemével, az egyetemes felebaráti szeretet isteni törvényével és az emberiség közös joggyenlenségével ellentétes.

vonat utóit a pusztulástól megmentette. Igazán csodálatos dolog, hogy a figyelő szem a nyugovó nap sugárban fűdő víztűköt ragyogó kepe helyett az akácok partoldalai most lombosodó erdeje felé tekintett s egy észrevette a lezuhanó magas part porlelleget s észrevette a földtömög gázsi lökésének csodaszépségű eredményét. A leomlott part hatalmas lömoge ugyanis rányomódott a hosszabbban elnyúló s omladékból felmagasodott partoldalra s azt megmozdítva, akácerdőstül leszorította a Balaton-szélre. A mozdonyvezető a vonatot kitélhető gyorsasággal megállította, a fűtőt lezatosította, maga is nyomban utána ugrott s az utasokat hangos kiáltással készülésre figyelmeztette. A megmozdult hegyoldal a vasuti pályát félretolta, a mozdonyt, szer- és kálauzkocsit felborította. Emberéletben kár nem esett, csak a Máv. szenvedett tetemes károsodás.

Akik a színhelyen megfordultak, csodálkozva beszélnek a földomlásnak és hatásának félelmes arányairól s arról az eshetőségről, ha a hegyomlás a futó vonatot egész hosszában oldalt kapja. A hegyoldal nem csuszott le egész tömegében. *Lóczy Lajos* egyetemi tanár s geologus állítása szerint a Balaton magas vizállásától a part agyagfeneké átázott s a leomló part lökőereje a partoldal a csuszamló agyagtalajon a Balaton felé szorította. A hegyoldal egy-egy tömöttebb része, mintha gránit-oszlop volna, sőtétlenül visszamaradt s a lazább homokos agyag kicsuszott az oszlopok közül. Az akácás több részlete is sőtétlenül csuszott tova s most is erdőként borítja a vízpartot. Az utasokat segítővonatot szállították vissza Balatonkenesére, majd Borföldre, később pedig Alsóörsre s Tapolca felé.

A személyközlekedés azóta csak átszállással történik, a teherárukat pedig, Veszprémen át irányítják. Hetekbe kerül, míg a vonalat rendbehozzák, még pedig egy verzió szerint akképen, hogy ezen a részen a Balaton-szélben építenek kötéltest. A természet hatalmas pusztításának eltakarításán háromszáz munkás dolgozik. A helyszíni szemlélő megjelent *Tolnay* elnökgigazgató, *Bacsinszky* zágrábi ügyvezető s *Lóczy Lajos* több geologus társaságában. *Lóczy* már a vasut építéskor kijelentette, hogy ha az alsó agyagtalaj átnevesedik, hegy-csuszamlástól lehet tartani. A jóslat bevált, szerencsére csak pénzbeli kárt okozva.

Veszprémmegyei népszövetségi értekezlet Pápán.

Borongós idő az emberek lelki állapotában is borongós hangulatot idéz elő, s ezen hangulat nem alkalmas tetterős elhatározásokra indítani. Ez látszott meg a pápai értekezleten is. Pápa város és vidéke kátholikusaitól azt vártuk, hogy tömegesebben jelennek meg a Népszövetség értekezletén. De ezt a kellő propaganda hiányának is tulajdoníthatjuk. Elismerésre méltó számban jelentek meg a pápasalamonai, akik Csaplár Antal derék plébánosuk vezetésével 76-an jöttek be zászló alatti, *Szentgyörgyi Ignác* külsőváti plébános pedig 7 hívével. Megjötték messziről a porvai plébános, azonkívül *Stenger csóthi*, *Füzy nyárádi* és *Czapary nagytevényi* plébánosok is.

A helybeli intelligenciát — kivéve a bencészeket és a Kath. Kör közvetlen előjárót — bizony nem láttuk. Az iparosok is hiányoztak. Mi lehet ennek az oka? Azt hiszem a Kath. Népszövetségben túlságosan a „Nép”-re tekintenek; s bizonyos foku lezártsággal voltak a legifjabb pápai szervezetre. Több úri emberrel volt alkalmam beszélgetni, s azt tapasztaltam, hogy a Kath. Népszövetség mindent átfogó és átölelő nagyszerű programmal, egyáltalában nem értik. Ezen nemetés mutatkozott a népnél is. Hisz a zászlószentelésen öreg templom zsufolóság megteveli, a gyűlésen mégis csak vagy 600-an voltak jelen.

Az ünnepség különben reggel 9 órakor kezdődött, amikor is *Jankovich Bécs* Endre a Kath. Népszövetség veszprémmegyei szervezete világi elnöke és kedves neje — a zászlóánya — a himnusz hangjai közepette, a Kath. Legényegyesület és a Kath. Munkásegylet zászlóik alatti sorakozott tagjával bevonult az öreg templomba. Utána megkezdődött a mise, amelyet dr. *Rédey Gyula* nagyprest pontifikált fényes segédlettel. Mise alatt *Szentgyörgyi Sándor* karmagy vezetés alatt 200 tagú vegyes kar gyönyörködött az ájtatos közönséget szép énekével. Mise után a nagyprest a szószékre lépett, hogy gyönyörű beszédében vázolja a Kath. Népszövetség szociális, politikai

és társadalmi céljait, amelyeket ma különösen szem előtt kell tartanunk, mikor a radikálisizmus óriási erőfeszítést tesz a kereszténység minden téren való leszorítására, s amikor a demokratizmus az új választójog következtében mindjobban tért hódít a nemzet életében. A nagyprest ezután megáldotta a pápai Kath. Népszövetség zászlóját, amelyhek zászlóanyai tiszttségét *Jankovich B. Endréné* volt szives elfogadni. Jelszava, amelyet a zászlóra tett szalagra himzett: „Védmezzd hitedet.”

Ez volt mottója a mise után a Griff-szállodában tartott népgyűlésnek is, amelyet a nagyprest ur nyitott meg. Utána *Kriszt Jeno* üdvözölte a szónokokat és a megjelent közönséget. *Huber János* népszövetségi titkár gyűjtő beszédében mutatott rá, mint támadják ma hitünket, egyházunkat, s mi itt a Kath. Népszövetség feladata. Majd *Haller István* országgyűlési képviselő szomorú statisztikát terjesztett elő, amelyből megtudhatjuk, hogy minden téren, gazdaságin és értelmiségin egyaránt leszorulunk. Azért jelszavunk legyen: „Védmezzük vagyónunkat.”

A délutáni értekezleten, amelyet a kath. elemi iskola tornatermében tartottunk meg, először is *Lukács Imre* megyei titkár ismertette a Kath. Népszövetség veszprémmegyei állapotát, amelyből megtudtuk, hogy a megyében 72 plébánia közül 56-ban van helyi szervezet, és hogy 156 község közül 83-ban 4168 tag van.

Illés, pápai földművesiskolai tanár a *műtrágyázás fontosságát és hasznát* magyarázta meg világos, mindenképpen által megérthető előadásban. *Dr. Molnár István* a Kath. Népszövetség gazdasági irodájának vezetője a *kukoricatermelés új módjáról* oktatta ki a közönséget, zamatos jóízű tréfáival, pompás hasonlatáival, gyakorlati példáival a figyelmet állandóan lekötötte s azt hiszem, előadása nagyban hozzájárul ahhoz, hogy fellendítsük kukoricatermesztésünket s ezzel sertéshizlalásunkat is. *Dr. Pados Gábor* plébános az *állatbiztosítás* fontosságát, módját és eszközeit magyarázta.

Haller István végül még egyszer összefoglalta az egész nap hallottakat és jelszóban: „Védmezzd hitedet és vagyónodat.”

Este a Griffben hangverseny, utána pedig táncmulatság volt.

Színház.

Mint előre jeleztük, bevonult a veszprémi színházba *Mezei színtársulata*. A színtársulatot jó híre megelőzte s noha nem ismertük az újonnan szervezett társulatot s a tagok kvalitásait, mégis azzal a tudattal néztünk a színi szezon elé, hogy művészetet látnunk s ezt ma már tényként tapasztalhatjuk.

Csütörtökön megnyitó előadásul *Timár Liza*. *Bródi Sándor* 3 felvonásos erkölcsrajzát mutatták be. Nagyszámu közönség töltötte meg a színházat s elismerő tapsal jutalmazta a címszerepet játszó *Halassy Mariskát* és partnereit. A darabról csak annyit, hogy *Bródi Sándor* épen nem multa felül magát s ez egyike a leggyengébb darabjainak. Ami sikernek nevezhető volt, azt a sok jóipudulot tanúsító színészeknek köszönheti *Timár Liza*.

Pénteken Suppának szép zenéjű *Boccacciojában* mutatkozott be a társulat operett együttese, minden kritikát felülmúló tökéletességben. *Nagy Aranka* mint koloratúr énekesnő is, mint kiváló színésznő is a legmesszebbmenő dicséretet érdemli. *Oldh Gyula*, ki még mindig a régi jó, ismerős, kitűnően töltötte be a herceg szerepét. Megemléstésre méltó *Madas*, *Rónai* és *Kassay* játéka. A katonazenekar kiválóan jó. A közönség érdeklődése azonban hűvös, holott ugy a darab, mint az előadás most érdemelt volna.

Szombaton és Vasárnap Lény néni című francia énekes bohózat került színre, első nap telt ház mellett. *Vasárnap délután* a *Szulamithot* játszották kevés közönség előtt.

Hétfőn Kiskirály, *Kálmán Imre* operettjének a premijere volt telt ház előtt. Az operett az ex portugál király életének többé-kevésbé sikerült fotográfiája. Fülbemászó kellemes zenéje *Bakonyi* és *Martos* librettoját érvényesíti. *Batizfahy* Elza subrett-primadonna első feljéttével meghódította a tapsokban nem fukarkodó nagyközönséget. *Nagy Aranka* és *Oldh Gyuszin* (*Kiskirály*) kívül még különös elismerés hangján emlékeztetünk meg *Kassay Károlyról*, aki *Huch* (báróított koldus) szerepében tökéletes játékokat produkált ügyes komikumával, s az általános derűtséget felszínre tartotta.

Kedden a Vörös szegfű-t, *Földes Imrénének* minden ízében vörös darabját mutatta be a társulat —

Az Országos Központi Hitelszövetkezet maradjon a gazdák, helyeztessék a m. kir. földmívelésügyi minisztérium alá, az ipari hitelszövetkezetek pedig törvényhozási alapon alakítsanak új központot és helyeztessenek a kereskedelmi minisztérium rendelkezése alá s végül még egyszer hangsúlyozzuk, hogy az ipari vállalkozások által előidézett veszteségeket térítse meg a kormány, mert a legnagyobb igazságtalanság volna, ha ezeket a veszteségeket a kisgazdák megtakarított garasáiból fedeznék.

Az agráriusok sohasem voltak ellenzései az ipar fejlesztésének, hitelviszonyaik megkönnyítésének, de viszont senki sem kívánhatja azt, hogy továbbra is együtt működjenek az Országos Központi Hitelszövetkezetben a gazdák és iparosok hitelszervezetek, mert a mezőgazdasági hitelszervezetek méltán megkivánhatják, hogy az a központ, melyben 2200 hitelszövetkezettel van képviselve, minden figyelmét neki szentelje, minden anyagi erejét az ő javukra fordítsa és az ipari veszteségekből származó terhekkel ne a mezőgazdasági szövetkezetek erejét gyengítse.

Kívánatos, hogy az ipari hitelszervezetek központja mielőbb felállítsassék. Igyen annak megfelelő tökéreje, legyenek szakismerettel bíró vezetői, akkor bizonyára viragozni is fog ez a külön ipari központ s megfelel azoknak a feladatoknak, ami az iparhítel nyújtásával együttjár.

K. E.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Németh Pál, somogyzombi plébános [1. évi május 11-én; életének 80-ik, áldozópapságának 55-ik évében elhunyt.

Dispositio. A somogyzombi plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével *Slankovics József* somogyvári házikaplan megbízott.

Pályázat. Némethbarnag (Veszprém m.) főközhelységben lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra az iskolások pályázatát hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince, gazdasági épületekkel és 598 □-ól kerttel. Keszpenzfizetés 204 kor., 24 hl. rozs lélegabona

néhai Szabó János volt kenesei plébános fejlegyéseiben, melyek könyv alakban is megjelentek. (Kenese község és a kenesei plébánia története, Szabó János kenesei plébános jegyzetei nyomán. Veszprém, 1899. Egyházmegyei könyvnyomda.)

A most történt partleomlás alkalmából érdemesnek tartom az ő nézetét itt közölni.

A partok, melyek Mámától Keneséig és Csittenytől Aligáig, sőt tovább is húzódnak, igen figyelemre méltók.

Sokan észlelődtek és vitakoztak már a fölött, miként lehetséges, hogy e magas partok majd mindenütt egyformán függőlegesen, mondhatni, egész szabályosan omlottak le, mintha csak emberi kéz működött volna közre? Hova lett a temérdek leomlott föld? Továbbá a „Partfő” meredek, mondhatni függőleges déli oldalában látható „Török likak”, melyek részint egymás mellett, részint egymás fölött tántonganak a Balaton tavára, bizonyos, hogy egykor lakásul használtattak, ezt bizonyítja e lyukakban levő úgynevezett „vak ablak” helyek, továbbá rudak, szegrek helyei. De kétségtelenül teszik az általam idézett okiratok is. De az a kérdés, hogy e „likakban” lakók miképp közlekedtek a világgal, miután ezen űregeknek jelenlegi helyzete olyan, hogy a ki- és bejutás csak kőtelhágcsóval lehetséges.

Miután a lyukakban nők és gyermekek is laktak, mint azt a már idézett XX. tanu vallomása is igazolja, (mint akinek ipa ezen „kenesei likakban lett-e világra”) ép ezért e szédítő magasságban a közlekedés kőtelhágcsón semmiesetre sem történehetett. Hanem kétségtelen, hogy e helyen akkor még partleomlások nem voltak s a most már meredek oldal akkor még lejtős volt s e lejtő ki-nyult egész a Balatonig, melynek partjától szabadon történt a közlekedés. A partok azon része, hol még

192 kor., tandíjkorpótlási államségély 40 korona, 2⁰⁰⁰ hold szántóföld 33-06 kor., stóla-övedelem 10 kor., 20 m. hasábfá házhoz szállítva 100 kor., kálvária kaszálás joga 10 kor., borpénz fejében 86 kor., összesen 675-06 kor.; a többi megfelelő államségély. Köteleesség díjlevelben. Tanítás nyelve magyar, az isteni tisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás május 27. délelőtt 10 órákor. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térítetik meg. Pályázni öhajtó okleveles férfitanítóknak kellően felszerelt kérvényeiket május 26-ig küldjék a *vöröstői plébánia* (u. p. *Nagyvázsony*) címére.

Jelentés a Beke-féle pályamunkákról.

A nsgos és ftdő veszprémi káptalan, mint Beke Kristóf alapítványának kezelője, az 1913—14. iskolaévre a veszpréme gyházmegyei kath. tanítók önképző munkásságának buzdítására a következő pályadíjat tűzte ki: „A tanító a gyermekvédelem szolgálatában.”

A kitűzött s úgy a hírlapokban, mint a püspöki körleveleiben is kelendő közéleti pályamunkákra összesen két pályamunka érkezett be. A pályabíró bizottság mely megdöbbenéssel tapasztalta, hogy a pályázó tanítók száma evről-évre apad s a lohadó munkakedvet, önképző készséget, még tekintélyes pályadíjak elnyerhetesének kitatása sem tudja a régi fokra felelni. A több száz tagot számláló egyesület tagjai bizonyára nem csak a két pályázó vette észre azt a gyakorlati s a közelmúltban nagy fontosságával általános figyelmet keltő kérdést, hogy mit is tehet a tanító a gyermekvédelem ügyében. A gyermekvédelem törvény s a kapcsolódó miniszteri rendeletek s utasítások u. is a javító felügyeletre bocsájtott-ki-korú terheltek ellenőrzését, erkölcsi védelmet különösen a tanköteles korban, legfőképpen a tanítók figyelmébe, jóindulatabb, hivatásköreibé ajánlja s utalja. Öt álló védekezés ez a tarsiadaim erkölcsi s lelki epségének megfertőzését illetőleg a bűnöző hajlandóságuk ellen, másrészt magasztos hivatás az elhanyagolt nevelés, rossz környezet, avagy züllöttség folytán erkölcsi veszélyben levőknek megmentésére, javító nevelésére. Csak sajnálni lehet, hogy egyházmegyei népes tanítóközünk tagjai közül csak ketten tartották érdemesnek, avagy szükségesnek, hogy a gyermekvédelem nagyfontosságú kérdésére vonatkozó tanulmányok, tapasztalatok eredményét s ennek nyomán született új, gyakorlatias érvényű eszméiket a kivetelt meneti hathatósabb sikere érdekében pályamunka alakjában nyilvánossá s közértekvé tegyék. A bizottság nem tehet mást, mint a szük esztendő után türellemmel s talán nem csalódó bizalommal vár a bőségesebb aratásra.

A beküldött dolgozatokat a bizottság jutalmazandóknak ítélte s így az 1. számú dolgozatot, melynek jellegje: „A bűnös utra tért gyermek megmentésénél magasztosabb hivatás nem lehet,” az első jutalomra, a 2. számú dolgozatot pedig, melynek jellegje: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat,” a harmadik jutalomra ajánlotta.

A jelítés levelek a káptalan f. évi május hó 9-én tartott ülésében felbontván, kitünt, hogy az első díjat (100 koronát) *Pflanzler Jolán* zalazántói tanító, a harmadikat (50 koronát) *Rusznayk Ferenc* hajmáskéri kántortanító nyerte el.

A jutalmak az egyházmegyei főtanfelügyelő ur által láttaozott nyugtára az egyházmegyei alapítványi hivatal pénztárából vehetők fel.

Az 1914—15-iki iskolaévre a nsgos és ftdő káptalan a következő pályatételt tűzi ki:

„Mily eszközökkel nevelhet a jó tanító vallás-erkölcsös, dolgos és takarékos falusi népet.” Jutalma: I. díj 120 korona, II. díj 70 korona.

A pályamunkák jelítés levéllel ellátva s idegen kézzel írva 1914. december 31-ig mtlsgos és ftdő dr. Rédey Gyula praelatus-kanonok s kápt. nagyprepost ur címére Veszprémbe küldendők.

Veszprém, 1914. május 1.

Gubicza Lajos, Káuzli Dezső, Szántó László,
tanító, bíróbizottsági tag, apálikanonok, papnöv
igazgató, a bíróbizottság
elnök, papai kamarás,
szomszói plébános,
bíróbizottsági tag.

A Pázmánykör ünnepe.

A veszpréme gyházmegyei kispapok irodalmi önképző köre a Pázmánykör. Nevet a nagy Pázmánytól vette, aki szónak és tollforgatásnak mestere volt, kinek szellemétől ma is sokat tanulhatunk. Az önképzőkörnek célja, hogy tagjait az írás művészetében, a szó hatalmának kihasználásában ki-kepezze, a kispapoknak, még mielőtt kilépnék az élet porondjára alkalmat nyújtson ilyen irányu tevékenységre.

A szeminariumokban csendes, belső munka folyik: az egyén kiképzése. Előkézzülés a jövőendő nagyfontosságú munkakörre, a krisztusi életfelfogás-elsajátításra. A munka egész embert kíván, a kispapok nem is sokat beszélgetnek magukról a nagy világban. Hogy most még is bepillantást nyujtunk benső életükbe, tesszük, mert a Pázmánykör e hónapban megerte fennállásának 50-ik évfordulóját.

Félszázada mult, hogy 11 lelkes ifjú fiatal hűvel egyesületet alkotott. Talán nem is gondolták, hogy intézménynek vetik meg alapját, mely fejlődésében előbbre ment, mintsem ók láthattak. Ötven év elmúltával a késő utódok emléket szenteltek a nemes elődöknek, irodalmi ünnepélyvel állték meg az egyesület jubileumát.

rémülve szaladt ki kunyhójából, de körültekintve semmi föltűnő változást nem vett észre.

Másnap reggel lünt csak szemébe, hogy a hegnyek Balaton felé nyuló része (ott ahol most a vonat megy) egyenes vonalban elvált és — *leszálydott*: a süllyedés után a hegnyek, az elválasztás folytán szabaddá lett oldala oly alakot öltött, mint ez a többi partoknál szemlélhető, vagyis függőleges, egyenes levágást mutatott. A hegytől elvált rész oly mélyen süllyedt, hogy előbbi helyén gödör maradt, s ez ujonnan támadt gödör és a Balaton partja között lévő, azelőtt teljesen egyenes, gyeses téren kidudorodások, kisebb halmok támadtak, melyeket a lesüllyedt földtömeg nyomása domborított fel az egyenes térségből.

E tümenény a többi partoknál is megmagyarazza a leomlott föld eltűnését. Itt a Balaton mellett földalatti űregeknek kellett lenni, melyek beszakadozván, a hegnyek rajtok levő tömeget elnyelték. Csakis így lehet megmagyarázni a partok egyenes, meredek falazatát és a leomlott föld eltűnését.

De itt felmerül az a kérdés is, honnét származnak azon nagyobb földalatti űregek, melyek oly nagy mennyiségű földet képesek elnyelni? E kérdésre azt hiszem alaposan megadja a feleletet a fűzői saroknál történt eset, honnan az 1861-iki lecsapolás következtében teljesen visszahúzódott a Balaton vize s hol most répas- és káposztáskertek állanak, majd két évig tartó földalatti égés volt észlelhető; több ponton folyvást kisebb-nagyobb füstgomoly emelkedett a föld alól s e helyen járás közben feltűnően észrevehető a talaj ruganyosság. Tehát itt az égés folytán földalatti űregek képződtek, melyek idővel, hogy beomlanak — kétségtelen.

E szerint nem lehet tévedés azon állítás,

omlás nem történt, ma is megjárható (Szabó idejében; ma már nem) s kenesei emberek tanúsága szerint még az ötvenes években a Balaton e partok lábait mosta, sőt a plébánia jelenlegi alsó kertjének helyén pontyokat fogdosott egy most is élő ember, jöllehet most már e kert mintegy 200 méternyre van a Balaton partjától. — A jelenleg Vörösberénybe vezető úgynevezett „Partaljai út” (ahol most a vasút megy) akkor még Balaton fenék volt. A parti lakók tehát biztos tanyát találtak a lyukakban, a világgal szabadon közlekedhettek s a partyózá ellenséges csapatok elől mégis elrejtették magukat.

A Balaton csak az 1861-ben történt lecsapolása után húzódtott vissza a partoktól.

Ami e partok szabályos, egyenes leomlását s a leomlott föld eltűnését illeti: erre az 1870. évi csittenyi partsüllyedés vethet világot. 1870-ig az volt a vélemény, hogy a leomlott földet a Balaton hullámai mostak el. — En e nézetben sohasem osztoztam s e feltevések ellene mondanak az úgynevezett „Csucos parti” omlások (Máma felé.) Itt ugyanis a partnak leomlott, illetve a tömegtől elvált részei még most is, mint valami várom, magasan merednek az ég felé s ezen várrgyszerű, omladékok, a Balaton felől állanak s köztük és a többi partcomplexum között nagyobb síkforma térség van. Már most ha az omladékokat a Balaton mosta volna el, úgy mindenesetre először a hullámoknak legjobban kitért részt, a felhozott esetben a várrgyszerű omladékokat kellett volna elmosnia, ami azonban nem történt.

Mint említém, erre csupán az 1870. évi Csittenyben történt partsüllyedés vethet világot. Nevezett év nyarának egyik éjjelen Csittenyben az uradalmi szőlő vincelléréje földrengést érzett, melyet iszonyu moraju robbanás követett, úgy, hogy a vincellér

közepes érdeklődés mellett. Tendenciózus szocialista volta már magában eldöntötte a darab sorsát, de nem is érdemel mást, mint a rég elfeledt Bernstein színműnek korcsosított ikerestvére. Nélkülöz minden izlet és logikát, közönséges mesterembermunka, raffinált színpadi hatásokra bazilfozva épült takolmány, s e mellett osztály és kormány elleni igazgatás. Hősnek állít be egy közönséges kassza-feltörőt, de ezt is sikerületlen formában. Alakjai gyengék és erőtelteket. Nagy munkát kellett végezni a szereplőknek, hogy művészi játékkukkal simítsanak a sok simítani való. Erkölctelen miniszter, lezüllt báró, durva, közlegénybőrbe bujtott rendőrtanácsos, borbélylegénnyel házasságot törő bárónő s az elveiről, társairól megfélekedző szocialista hősök (?) ezek az alakok! Rövid tartalma az, hogy egy szocialista vezér női fodrásznak vedlik át, hogy bejuthasson a gyűlött arisztokratáknak a házába. Sikertől is bejutni Litovszky báró, miniszteri tanácsos, a sztrájkörvénytervezet referensének házába is s egy alkalommal a páncélszekrényben őrzött tervezetet — melyen a miniszter székjegyzetek vannak — ellőpja s a Néphangjában leközli. Erre kitor a sztrájk, a hős szocialista pedig visszalopja a tervezetet, de a bárónő tetten éri. No és mi történik? A bárónő szerelmet vall a vörös urnak s mig megindul a tenger, a népek tengere, addig a bárónővel pástírorán szerelmi mámorba fojta az arisztokraták iránti gyűlöletet a vörös elveit. S a bárónő? — elarítja szerelmest az urnának. Szép kis következetesség! *Halassy Mariska* mint Litovszkyne, úgy *H. Serfőzy Etel*, mint tarsalkodónő a lehető legjobbat produkáltak. *Nagy Sándor* (Vörös szegfű) is iparkodott javítani rosszul megírt szerepén, ugyanígy *Fehér* (miniszter) és *Kassay* (Litovszky) is.

Szerdán Huszka Jenő 3 felvonásos operettjének a *Nemtudomkán*ak premierje volt szépszámu közönség előtt. — Bakonyi Károly ügyes, sok bohóságot teremtő szövegehez gyenge, gerinctelen zene — ez volna, amit a darabról mondhatnánk. A szereplőkről ellenben már többet. *Baltizfalvy* (Mici) mesterkéletlen bájos játéka a legnagyobb elismerést érdemli, nem is fukarkodott a közönség tapsaival, ami szinte szoktalan a veszprémeiktől. *Nagy Aranka* (Nemtudomka) szép hangjával brilirozott; nagyon jó volt *H. Serfőzy Etel* is Pontyne szerepében. *Szalay Gyula* született ferencvárosi típus, neki írta a szerző a szerepét, mert tökéletesebbet produkálni a rikkanás szerepében nem lehet. *Oláh* már nem tudott érvényesülni szerepében, ezt már nem neki írták. Kellemes hangja azonban visszaidézte a régi ismerőst, akiben nemcsak a jó énekest, hanem a művészt is becsültük. *Rónai* Pontya kitűnő volt, ugyszintén *Vándory Piki* grófia is. Külön megemlítendő, hogy ilyen tökéletes kar még nem énekelt Veszprém színpadján.

Csütörtökön Mária Antónia, Szomory Desző 5 felvonásos történelmi színműve volt színen. Teljesen üres ház volt. De a rosszul megkonstruált darab sem érdemelt mást. Száraz történelmi tények kopirozása, minden drámai és színi hatást és technikát nélkülözve. Nagy igyekezettel s igazi művészzellet alakított a társulat legjobb s legtehetősebb tagja *Halassy Mariska* Mária Antónia szerepében, — méltó partnere volt *Fehér* (XVI. Lajos).

Pénteken Mérey-Béldy-Zerkovitz operettjének a *Katonadolg*-nak premierje volt majdnem telt ház előtt. Bretti cirkuszi bukfenek, siró huszártisztek s egyéb jók, amiktől hemzsegett az óriási (?) sikerűnek mondott operett; zeneje is könnyű s nem sokat érő. Az előadásról sem mondhatunk semmi jót, legfeljebb annyit, hogy a kórus egy-két szótól produkált s hogy a zenekar túzó erejével érvényesült, — tülharsogva minden éneket. *Oláh* és *Rónai* produkáltak volna valamit, ha a zenekar s a mellettük eicsattánók sok gixer nem gátolta volna. Jobbat kívánánk!

B. L.

A debreczeni színtársulat vendéjátékainak második hete. Vasarnap, f. hó 17-én két előadást tart a debreczeni társulat. Délután fél 4 órakor félhelyarakkal *Timár Liza*, Bródy Sándor műve kerül színezre, a május 7-iki bemutatott előadás szereplőivel. Este a *Katonadolg* c. operettet ismétli meg a társulat. Hétfőn Heltai óriás sikerű vigjátéka a *Tündérlaki lányok* kerül színezre. E darabban lép fel először a színtársulat első nőiájva Bányai Irén. Kedden a *Mozi-király* operettet ismétli meg a társulat. Szerdán egy-rendkívül érdekesítő angol-kínai színmű kerül előadásra: a *Mandarin* (Mr. Wu.) Csütörtökön délután *Náni népszínmű* s este a *Buksi*, pénteken *Szibill* a Leányvásár szerzőinek új ope-

rettje kerül bemutatásra, mely a Király Színházban hónapok óta folyton, óriás sikerrel van műsoron. Szombaton, a veszprémi nemzeti színház javára *Mumus*, egy bájos, fehér vigjáték kerül bemutatásra. Az egész heti műsor tehát kizárólag ujdonságokból és a javából van összeállítva.

H I R E K.

— **Köszönetnyilvánítás.** A veszprémi róm. kath. főgimnázium dísztermében beszerzendő harmoniumra Főmagassága és ftdő Báró Hornig Károly bírnok megyéspüspök urunk 200 koronát adományozott, melyert halás köszönetet mond a tanári testület.

— **A vármegyéről.** A veszprémvármegyei közigazgatási bizottság e hó 11-én gyűlést tartott. A gyűlésen napirend előtt dr. *Óvári* Ferenc közlegazgatási bizottsági tag megemlékezett arról, hogy *Koller* Sándor alispán május 9-én fölötötte be tíz éves alispáni működését. Majd méltatta érdemeit s azt indítványozta, fejezze ki a bizottság távirati-ig jókívánatait érdemeiért s az elismerést örökítsék meg jegyzőkönyvileg. Elnökő főispán örömmel hozzájárul az indítványhoz, mire dr. *Véghely* Kálmán főjegyző el is küldte a bizottság távirati üdvözlését. A havi jelentés megtétele után elnökő főispán sajnálkozását fejezte ki *Fauszt* Elek min. tanácsos, pénzügyigazgató nyugalomba vonulása fellett. *Fauszt* Elek kedves modorával közökdévelte tette magát városunkban s kivívta sokak becsületét. Üdvözlő őt egyben a kitüntetés alkalmával. A bizottság hozzájárul a főispán felszólalásához, valamint ahhoz, hogy a bizottság határozata kivonatban neki megküldessék. Még *Molterer* főmérnöknek gratulál műszaki tanácsossá történt kinevezéséhez. A bizottság ezután a folyó ügyeket tárgyalta. Folyó hó 19-én az állandó választmány tartja ülést, melyen a juniusi rendes közgyűlést készíttik elő: *Koller* Sándor alispán szombaton Budapestre utazott, hogy a pápa—bárhidai vasút igazgatósági ülésében a vármegyét képviselje.

— **Névnap.** *Juraszek* János, törvényeszkünk nagy tiszteletben tartott elnöke, május 16-án ünnepelte névnapját. Jó barátainak s tisztelőinek egész serege örvendeti, hogy ezen az évenként adódó kedves ünnepen őszinte, meleg érzésüket, nagy-rabecsülését a jókívánatok leléből eredő szavaival kifejezhették. A veszprémi kir. törvényeszk területén lakó ügyvédek is részt óhajtottak ebből a tiszteletadó ünneplésből s dr. *Csete* Antal városi tiszti ügyész, kamarai elnökhelyettes ékes szava, tolmácsolásával juttatták kifejezésre mindannyiuknak halaját, elismerését s benső rokonszenvet. Az ünnepelet igaz meghatótsággal mondott köszönetet a kedves hgyelemért.

— **Tölcsey arcképe.** Tölcsey Ferenc, piarista tanárnak és szentszéki úlnöknek, mint a veszpréme gyházmegyei kath. legényegyesületek felügyelőjének arcképet *Legény* Ferenc, pápai ipar-tüsti elnök, ki a pápai kath. Legényegyesületnek annak alakulása óta pénztárnoka, az egyesület díszterme számára megfestette. Az arckép leplelézése szép ünnepély keretében ment végbe. Nagyszámu ünneplő közönség jelenlétében lovag *Kriszt* Jenő, esperes elnök megnyitja után *Szentgyörgyi* Sándor karnagy, az egyesület titkára mondott hosszabb ünnepi beszédet, melyben markáns vonásokkal domborította ki *Tölcseynek* a legényegyesület s különösen a pápai Legényegyesület körül szerzett érdemeit. Néhány szavalt, kis szindarab, valamint a dalárda énekszama egészítette ki a műsort, melynek végén az elnök záróbeszédében megköszönte a megjelenteknek a megnyilatkozó érdeklődést. Az ünnepelet kis táncmulatság követte.

— **Szabadság.** Veszprém város tanácsa dr. *Csolnoky* Ferenc kórházi igazgató főorvosnak s dr. *Komjathy* László polgármesternek három heti rendkívüli szabadságot adott.

— **Ápolónői tanfolyam befejezése.** A Vöröskereszt-egyesület országzerte s mint annak idején jeleztük, Veszprémben is ápolónői tanfolyamokat tartott. Célja, hogy a kórházakban kiképzett hölgyek háboru esetén s a privát életben a betegek ápolásában, sebesülteknek bekötözésében segítségere legyenek az orvosoknak. A veszprémi bethetes tanfolyamon dr. *Csolnoky* Ferenc kórházi igazgató-főorvos vezetésével előadásokat tartottak: dr. *Sándorffy* Miksa a ragályos betegségekről, dr. *Réthy* Ede törzsorvos a tuberkulózisról, dr. *Cseresnyés* József áll. gyermekmenhelyi ig.-főorvos a gyermekgyógyászatról és gyermeknevelésről, dr. *Mesterházy*

István ezredorvos a sebesüléseknél szükséges első segélynyújtásról, dr. *Pillitz* Pál kórházi orvos az ételtanról és bonctanról. A tanfolyam anyaga kimerítette mindazon tudnivalókat, melyekre az ápolónőknek háboruban és az életben szükségük van, különösen nagy súlyt fektettek az orvosok a gyakorlati és elméleti előadásoknál arra, hogy a hallgatók az első segélynyújtásnál a szükséges kötekeket és tudnivalókat elsajáthathassák, a betegekkel való bánásmódban gyakorlatot szerezenek. A tanfolyamon az úrhölgyek dicséretes ambícióval és kitartó szorgalommal vettek részt, úgy a gyakorlati, mint az elméleti előadásokon s az orvosok fáradságtalan buzgalmanak és tudományos előadásainak, de elsősorban főképp a tanfolyamvezető főorvosának dr. *Csolnoky* Ferencnek, a hallgatók-kál szemben tapasztalt kedves és leereszkedő modorának és tudományos előadásainak tudható be azon kitűnő eredmény, melyet a tanfolyam hallgatói a vizsgán elérték. A tanfolyam vezetővel *Hunkár* Dénes főispán elnöklésével megtartott vizsga várakozáson felül kitűnően sikerült s a hölgyek mindnyájan minden egyes kérdésre kifogástalanul és helyesen feleltek meg. A vizsga végzetével a főispán a legnagyobb elismerés hangjait nyilatkozott az elért szép sikeréről s egyuttal köszönetet mondott az előadó orvosoknak s a tanfolyamon résztvett úrhölgyeknek. A tanfolyamon részt vettek: *Berger* Margit, *Bóhm* Mariska, *Csapó* Mici, özv. *Friedrich* Endréné, *Gyurkovits* Józsefné, *Ince* Kálmánné, *Juraszek* Mádi, *Kálmán* Istvánné, *Kálmán* Manóné, *Kovács* Józsefné, *Lukács* Józsefné, özv. *Málnár* Kálmánné, *Sebellá* Józsefné, *Stuebenvöl* Liana, *Svendné* Nagy Böske, *Szabó* Ernőné, *Szabó* Eszti, *Szemerey* Luli, *Weber* Erika.

— **Tűzoltótanfolyam.** Jeleztük, hogy Veszprémben a vármegyei tűzoltószövetség egyhetes tűzoltói tanfolyamot szervezett. Részt vett benne hatvanhárom községből hatvanhat hallgató. Előadók voltak dr. *Réthy* Ede, *Blúzi* Imre, *Rozman* Károly s *Winkler* István. A tanfolyam vezetője s parancsnoka *Kallai* Imre budapesti hivatásos tűzoltótitás volt. A város a tűzoltóknak a Hollesházban ingyen szállást adott. A tanfolyam záróvizsgája május 9-én volt. Délelőtt az elméleti tárgyakból, délután a külső püspökterben a gyakorlati ismeretekből. Jelen voltak *Hunkár* Dénes főispán, dr. *Óvári* Ferenc, br. *babarcsi Schwartz* Ottó szövetségi elnök, *Weber* Ede ezredes, dr. *Bibó* Károly, *Kerényi* Andor, dr. *Réthy* Ede, dr. *Horváth* Béla, dr. *Benkő* Károly, *Horváth* Lajos, *Kócsy* Elemér százados, akik szíves érdeklődéssel kísérték a kiképzett tűzoltók érdekes gyakorlatait. A vizsgálat kitűnően sikerült. A gyakorlatok végzetével a főispán dr. *Réthy* Ede törzsorvos felé fordult s szép üdvözlő beszéd kíséretében, — melyben az életemet körül szerzett érdemeit méltatta — mellére tűzte a király által alapított s kiváló érdemű tűzoltók jutalmazására adományozott díszterm. Este bucsuvacsora volt a Petőfi-körben, ahol minden érdemes tűzoltóbarátnak kijutott része a szép felköszöntők sorozatából.

— **Szinielőadás jótékonycélna.** A veszprémi színházban jövő szombaton, máj. 23-án a *Mumus* c. francia vigjáték kerül színezre a helybeli színpártoló egyesület javára. Teljes jóindulattal ajánljuk ezt helybeli olvasóinknak figyelmébe.

— **Villamosbizottságunk ülése.** A város képviselőtestülete megbizta a villamostelep ellenőrzőbizottságát, hogy a Siemens-céggel a telep fejlesztését s egyéb függő kérdéseket illetőleg tárgyalást kezdjen. A cég képviselője ápr. 21-én megjelent a villamosbizottság ülésén, de a telep terveiről s a tárgyalásba vont függő kérdésekről oly részletes előterjesztést tett, hogy a bizottság tagjai annak elbirálásába egyszerű halás után nem bocsátkozhattak. Felkérték a céget, hogy memorandumát írásban juttassa a bizottság tagjaihoz. A cég ennek a feltételnek meg is felelt s beadványában nemcsak egyoldaluan a telep bővítésére, hanem arra az esetre vonatkozólag is jelzi álláspontját, ha a város a villamostelepet átvenni szándékozik. A villamos ellenőrzőbizottság f. hó 27-én ülést tart s ezen tárgyalja a Siemens-cég beadványában jelzett s Veszprém várost illetőleg igen fontos kérdéseket.

— **Lövészverseny.** A veszprémi kath. főgimnázium VII. és VIII. osztályából, valamint az állami kereskedelmi iskola középső és felső osztályából alakított ifjúsági lövészegyesület május hó 21-én d. u. 3 órakor a veszprémi honvédség elemi löterén (Kiskúti-csárda mellett) fogja megtartani ez évi lövészversenyét, s ezzel egyuttal az 1913—14. évre szervezett tanfolyamot befejezi.

Ezen díjkiosztással egybekötött versenyen a hazafias sport iránt érdeklődő közönséget szívesen látja az egyesület vezetése.

— **A hajmáskériek öröme.** Megbízható helyről értesülünk, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös július hó első felében Hajmáskérre érkezik. Érthető tehát a község öröme s készülődése ezzel az ünnepes hírrel kapcsolatban.

— **A választójelöltek vizsgálja.** Az írásos olvasás tudás igazolására szervezett vizsgálatokat a múlt héten tartották meg Veszprémben a veszprémi járásból s Veszprémből jelentkezett polgárok részére. A városból sajnos igen kevesen, 15-en jelentkeztek, akik mind bizonyítványt kaptak. Egy öreg bácsi németül vizsgázott. A veszprémi járás községeiből eddig 93-an jelentkeztek, akik — néhány kivétellel — meg is feleltek a kívánalmaknak.

— **Orvosok gyűlése.** A veszprémi megyei orvosgyűléség f. hó. 30-án Devecserben tartja rendes évi gyűlését. Tárgysorozat: elnöki megnyitóbeszéd, titkári jelentés, a pénztáros jelentése, a szövetség háziügyeinek elintézése s indítványok.

— **Eljegyzés.** *Mannheim* Gyula magánúrnok eljegyezte *Lessinger* Karolinnát, *Lessinger* Miksa leányát Szombathelyről. (Minden külön értesítés nélkül.)

— **Bankett.** A veszprémi iparosság impozáns többsége az iparfestület elnökéül megválasztotta *Próder* Istvánt. Az új elnök tiszteletére jó barátai s tisztelői bankettet tartottak a *Zuschmann*-vendéglőben az iparosok rendezése mellett. A társasvacsorán közel százan vettek részt s mindvégig lelkes hangulat fűzte együtt a szíveket. Az ünnepeltet *Boór* Lajos iparoskört elnök köszöntötte fel s szép beszédben tolmácsolta az iparosság jó kívánatait s az új elnök működéséhez fűzött reményeit. *Dr. Övári* Ferenc az iparosság jelöltere s összetartására írtett áldomáspoharat. A kellemes estélyt, melyen a városi tisztviselők sorából ott láttuk *Biczi* Károly tanácsost is, még sok szép felköszöntő vezette át a keső éjszakába.

— **Szaporodnak iskoláink.** A veszprémi állami polgári fiúiskola párhuzamos osztályainak elhelyezésére szükséges épület bérletügynéki lebonyolítása iránt a miniszter felhívta a tanfelügyelőség figyelmét. Ugy tudjuk, hogy jövőre a harmadik osztály is párhuzamos lesz.

— **A piac csatornázása.** A piacteret, mint megtudtuk s a főutcát aszfalittal fedik be. Nehogy azonban a későbbi csatornázás miatt a burkolatot rongálni kelljen, a városi hatóság akképen határozott, hogy az általános csatornázási tervétől ennek a városrésznek prioritást szerez s itt a tervezett rendszer szerint a csatornázást meg az aszfaltburkolat készítése előtt végrehajtja.

— **A városi számadások.** Veszprém város számszámadásait az 1913. évről a számvétség elkészítette. Az illetékes bizottságok tehát legközelebb átvizsgálatjuk s tárgyalásul a képviselőtestület elé terjeszthetik.

— **A miniszter a veszprémi iparostanoncoknak.** A miniszter a veszprémi iparostanoncok jutalmazására 50—50 korona jutalmat adott. Egy-egy legjobb viseletű és a rajzolásban legjobb előmenetelt tett fu kaphatja meg a miniszter jutalmát.

— **Közgyűlés.** A zirc—szombathelyi r. k. tanítókör a múlt héten tartotta évi gyűlését. Napirendjén két módszeres tanítás is volt. Az egyiket *Lipták* Aladár lökúti tanító tartotta a 6-ik osztály anyagát magában foglaló témáról, a fajsúlyról. Utána *Babócsay* János porvai tanító előadást tartott a szemléltető rajzoktatásról. Rendkívüli hatást gyakorolt. Meggyőzően mutatta be, hogy lehet a legegyszerűbb eszközökkel az elemi népiskolában a rajzot úgy tanítani, hogy az életben is hasznát vegye a gyermek a rajzoktatásnak.

— **A veszprémi Szabadliceum** 1914. május 22-én délután 4 órakor, a városhaza tanácstermében *Fendés* közgyűlést tart, melyre a város érdeklődő közönségét ezúton is meghívja a vezetőség. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Irázatok jelentései. 3. Pénztárnok jelentése. 4. Indítványok.

— **Tagosítás.** A veszprémi határ tagosításának előjelei mutatkoznak. Felállított póznák jelzik, hogy a háromszögöl mérnökök megkezdtek a munkát. *Nagy* Imre ny. gazdatiszt is, mint határkiegészítő megfizető, beadta jelentését, mely kívánatosnak jelzi, hogy a város határát a *Kovács* Gábor-féle birtok mellett, *Csatárhegy*, *Márkó* s *Kádarta* felől is pontosan megállapítsák s a határdombokat rendezhessék. Polgármesterünk ártirt az illetékes tulajdosoknak, illetve községi előjárásnak, hogy a határmegjelölés végett kiküldendő végvizsgáltság tárgyalására megbízottjaikat rendelje ki.

— **Járvány.** Nagyvárszonyban erős kanyarójárvány dühög. Miatta zárva iskola, óvoda. Meghervasztja az apró eleveiséget, sőt egy virágot már le is tépett. S a jó tanítónent, özv. *Berzsenyinet* is ágybadoztotta.

A vármegye több községében is dühög a veszedelmes járvány. Így több iskolákat idejekorán be kellett zárni. Amint értesülünk bezártak a hajmáskéri, szentmihályfapusztai, dudari, dégi és pápashalmi iskolákat.

— **Sorozás.** A pápai járásban befejeződtek a sorozások. Az eredmény nagyon jó. Az állításra kötelezettek 32%-at alkalmasnak találta a sorozó bizottság.

— **Jutasi vasutasházak.** Régi terv, hogy a Máv. alkalmazottjai részére lakóháztelpeket, iskolát s templomot létesítsenek. A telep részére a *Peleskei*-vendéglő mögött levő magashatlat szemelték ki. Hogy ez a terv nemcsak legbőlkapott hír, biztossítja a Máv. 1914—1915-iki költségvetése, amely az építkezésekre felvett 2,690,000 korona részlevezésének 9. tételé alatt felsorolja a *Jutasi lakóháztelpe* költségének 1. részleteül felvett 50,000 koronát. Ha Veszprémet *Jutas*-felé óhajtjuk fejleszteni — hiszen a tervezett tüzerlaktanya is ezt a fejlődési irányt jelöli meg — akkor nem lehet közömbös előttünk a jutasi lakóházaknak helye sem. Szerencsés megoldás volna ugyanis, ha a vasutat mentén azokat is Veszprém-felé lehetne irányítani, ami a város korai közbelépése s a Máv. jóindulata folytán könnyen megoldható is lenne.

— **Fejlesztik a sajtótörvényt.** Az igazságügyi miniszter több ítéletből azt látja, hogy a bíróság nem ismeri fel teljesen a sajtótörvény intencióit. Emiatt az igazságügyi kormány novelláris módon szándékozik az észrevett hiányokat pótolni. *Bernolák* Nándor beosztott táblabíró gyűjti a konkrét eseteket, amelyek a törvény módosítását sürgetik s ezenkívül még figyelembe veszi a nyomdászok, lapkiadók, újságírók részéről előadott, jogosnak elismert kívánalmakat is. A sajtótörvény novellája már az őszi gyűlésen a képviselőház elé kerül.

— **Méhészeti tanfolyam.** A földmívelésügyi miniszter f. évi július 14—31-ig méhészeti tanfolyamot rendez a pápai, stubnyai fürdői és székelykereszti állami képzőkben. 20—20 hallgatót vesznek le ingyenes helyre. Érdeklődők a földmívelésügyi miniszterhez címzett kérvényüket június 1-ig nyújtják be a tanfelügyelőségnek. A többiek közt tanulni fogják a hallgatók a kaptárkészítést is. A sajátkezűleg készített kaptárokat kiki megkapja, úgy szintén a legszükségesebb kézi eszközöket is ingyen elhozzatják a hallgatók.

— **A balatoni vasut s Szekesfehervár.** A balatonvidéki vasutnak Szekesfehervárra leendő közvetlen bekapcsolása és a budapesti—gráci

gyorsvonatoknak Szekesfeherváron át leendő járása ügyében a keresk. miniszter a következőket közölte Szekesfehervár és Fejértnege közönségével. A balatoni vasutat az 1907. évi XX. t.-c. indoklása szerint annak idején úgy tervezték, hogy Szekesfehervárról Sármentelére menjen s onnan ágazzék el Polgárdi irányába. Ez azért nem volt megvalósítható, mert így a máv. önállóan nem bonyolíthatta volna le a forgalmat, hanem több különböző tulajdonit képező vasutvonalat kellett volna használnia. Szekesfehervár állomása kicsi. Megfelelő kibővítése 3 millió koronába kerülne. Szekesfehervár—Szabadbatyán között naponta 20 vonatpár közlekedik s újabb vonatok bállítása csakis teljes blokk berendezéssel volna lehetséges. Kellene második vágány, de ennek sem volna értelme, mert a városnak nem lenne haszna, a vasutnak pedig csak több költséget okozna. Sőt hátrány volna a közönségnek ez a mód. Mert — mondja a miniszter — így Budapestről jelen formában 222 Km a távolság, míg Szekesfeherváron át 232 lenne s így 20 Km után több személy es teherszállítási költséget kellene fizetni. Emellett még oly drága lenne a szükséges átalakítás, hogy közbeeső városra háromolható előny nem állana vele arányban. Ami a bpest—gráci vonalat illeti, a Szekesfehervár érintése a forgalom lebonyolítását csak nehezítené s előnyt nem nyújtana. A távolság akár Győrön, akár Feherváron át egyenlő 342 Km, azonban míg a győri vonal legnagyobb emelkedése 27‰, addig Fehervár felé 20 Km távolságban 10‰ esne utba. A hajmáskéri es várpalotai katonai telepek sem érdekelő a vonatirány változás, mert úgy Beccsel, mint Budapesttel, jó összeköttetések van.

— **A Balatoni körút tovább építése.** A Balatoni Szövetség jól megokolt előterjesztésére a kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy az ugyan-csak a Szövetség kérelmére megkésztett tervet alapján a balatoni körutat megépítteti. Az első síofok—balatonföldvári utszakas a napokban át is adták rendeltetésének. A körút tovább építésének helyszíni bejárása május 14-én volt, mikor is az érdekeltek bevonásával *Márkó* Gusztáv műszaki főtanácsos vezetésével értekezletet tartottak Balatonbogláron. Az értekezleten a Balatonföldváról Balatonboglár utszakasát végig terjedő 19 és fél kilométer hosszú utszakaszt a bizottság minden tekintetben kifogástalannak jelentette ki.

— **Tanulmányi kirándulás a Balaton mellé.** A Balatoni Szövetség meghívására a szarvasi, szatmárnémeti, a fogarasi, a mármaroszigeti, a szolnoki, az érsekújvári, a petrozsényi, a székelykereszti, a nagyszombati főgimnáziumok, a győri, a szegedi főreáliskolák, a siklósi, a szegedi, a nagytopolcsányi, a komáromi, a somorjai, a szombathelyi polgári fiúiskolák, a mezőkövesdi, a lipót-szentmiklósi, az abonyi polgári fiú és leányiskolák, a selmecbányai és a csáktornyai tanítóképzők határozták el ez ideig, hogy a Balatonhoz tanulmányi kirándulást rendeznek. A kirándulások ideje május és június hónapok.

— **Síofok készülődése az idei évadra.** A Balaton közigazgatási jelentősége mindinkább felkelti az illetékes hatóságok figyelmét és a megye, az állam, a község egyaránt kivesszik részüket a fejlesztés elősegítésében. A balatoni körút első szakasza már elkészült. Síofoktól kiindulva, a kikötői munkálatok szaporán folynak és ezzel párhuzamosan halad a Sio hajózhatóvá tételére irányuló mederszelésítés és mélyítés. Az egyes fűrdők lázas igyekezettel törekszenek arra, hogy a közönség minden igényét kielégítsék és ebben nagyban segítségükre jön a síofoki állami zöldsetelep, amely immár az egész Balatonvidék szükségletét képes fedezni. A szinmagyar lakosság értelmisége fel fogja az idegenforgalom nagy jelentőségét és igyekezik mindenben az ügy szolgálatára lenni.

Alapított 1906.

KOMORAI BÉLA

Veszprém

Bátori-utca 8. szám

Fa-szobrász és templomfestő, oltárépítő műfáragó műintézet

Templomi berendezés

Készíték mindenféle templomi és kápolna-berendezést

Régi oltár- és templomberendezések a legtartósabban aranyoztatnak és ujittatnak meg Munkamegtekintés, rajz és tervek díjmentesek

Jótállás mellett

készíték jutányos árban, tartós kivitelben stilszerű oltárokat, szószékeket, Urkoporsókat, lourdesi barlangokat, keresztkutakat, szt. szobrokat fából és templompadokat

— **Tanitógyűlés.** A pápacsóti róm. kath. tanítókör tavaszi közgyűlését május 7-én tartotta Ugodon. Kiemelkedő mozzanata volt a gyűlésnek az a lelkes határozat, melyben tiltakozva visszatartotta a kör a fővárosi radikális tanítóságnak az iskolai vallásnevelés ellen megindított s már is hatalmas ellentétborral ütköző mozgalmát. Az ülésen **László Géza** pápacsóti tanító elnökölt. Örvendetes, hogy a gyűlésen a lelkeskedő papság is szép számmal volt képviselve, élén **Gerstner Ignác** esperesplebánossal, a kör egyh. elnökével. Elfogadott a kör több életbe vágó indítványt. 1) A Gondviselés hátraleka 3 év alatt lefizetessék. 2) Felkérendő a vármegyei törvényhatóság, hogy a felekezeti tanítók családi pótléka érdekében írjon fel az országgyűléshez. 3) Az egyházmegyei tanítóegyesület ne negyvenként, hanem *évenként* tartson közgyűlést s erre minden egyházmegyei tanító meghívassék. 4) Hogy minden községben legalább egy tanító, a nagyobbakban s városokban a tanítók közül többet nevelőbíróul nevezzenek ki tiszteletdíj mellett s ezek esküt tett áll. tisztviselőik legyenek. Hivatásuk lenne a tankötelezettség végrehajtása, a tanulók iskolázatásának s viselkedésének ellenőrzése s a mai pártfogói tisztség betöltése, az ifjúság nevelésének irányítása, gondozása, ifjúsági egyesületek alakítása. Ez indítványok a közp. bizottsági ülés elé kerülnek.

— **Lewisch Robert** egyházi műpar-intézetnek ma hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Tanulmányi kirándulás a Balatonhoz.** A budapesti mester-utcai felső kereskedelmi iskola érettségi előtt álló növendékei **Radó Vilmos** tanár vezetésével kirándultak a Balatonhoz. Megjárták Badacsonyt, Balatonfüredet és Tihanyt. Kaposvár felől érkeztek meg a kirándulók Fonyódra, ahonnan tájékozó viharban tettek meg az utat Badacsonyra, ahol a „Balaton Szövetség” szövetségi szállójában nyertek elhelyezést, s innen Balatonfüred és Tihany érintésével Siófokot ki Budafestre tértek vissza. „Balatonvidéki Hírmondó”.

— **A község figyelmébe.** Dr. **Komjathy László** polgármester közzeszi, 1) hogy a városi házi pénztár s a pénztárban kezelt alapok és alapítványok 1913. évi zárszámadásai elkészültek s a városi számvéveségi hivatalban a községi adózók a hivatalos órák alatt betekintheik és észrevételeiket nála írásban beadhatják; 2) hogy Veszprém r. t. város tulajdonát képező Cseri erdőn 1914. évi május hó 18-án reggel 10 órától délután 1 óráig nyilvános árverés tartatik az eladásra kerülő agfára. — A városi adóhivatal felszólítja mindazokat az adózókat, akik a folyó negyede esedékes adótartozásukat e hó 15-éig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt, a jelen hirdetemény közhírítételeitől számított 8 napon belül, vagyis e hó 24-ig a városi pénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben jelentik a zálogolási eljárás azonnal meg fogja indítani. — Dr. **Török Gyula** rendőrkapitány felhívja a városi községet, hogy az udvarokban lévő pöcegödöröket tisztogassák ki és az udvart is állandóan tisztántartsák, mert jelen felhívástól számított 15 nap alatt vizsgálatot fog tartani és a szabálytalanságokat szigorúan meg fogja torolni.

— **Furcsa kántortanító választás.** Felsőiskolai plebánához tartozó Kisszöllös elég jó kántortanító állására május 11-ikére volt kitéve a választás. Két pályázó jelentkezett előzőleg: **Szabó Gyula** györmegyei Nyul-ból és **Kondor Ferenc** Devecserből. Mindketten beadták folyamodásukat. Néhány nappal a választás előtt Kondor levelet kapott Kisszöllösből, hogy ne jöjjön, mert nekik „vadászó tanító” nem kell. Erre Kondor mellékelte ezt a levelet, visszavonta folyamodását. És dacára annak, hogy meglelt neki írva, hogy állveletet kapott, olyan aláírással, amelyen nevű Kisszöllösben nem is létezik: Kondor még sem jelent meg a május

11-iki 9 órai választáson. A kisszöllösieket boszantotta az, hogy egyből kell választani, azért fogták magukat és két iskolászekei tag kocsiára ült és elmentek Devecserbe Kondorért, akit délután 3 óra sikerült is meghozni és azonnal megválasztani. De kérdés, mit szól ehhez a délutáni 3 órai választáshoz **Szabó Gyula**?

— **A főtisztelendő egyházmegyei lelkész** urak figyelmébe ajánljuk **Homorai Béla** szobrász és oltárepítőt, kinek kitünő munkájáról számtalan elismerő nyilatkozat tanuskodik.

— **Lopások.** **Bendics József** gyulaíróti illetőségű csavargó Kalocsa Imrénének Vörösbényhez tartozó lakhegyi házában udvarából ellopta az összeszedhető gazdasági eszközöket. A csendőrség kutatása közben kiderült, hogy **Keserű Lajos** balatonalmádi lakostól is hasonló tárgyakat emelt el. Nyoma vesztett, de majd megtalálják.

A **várpalotai** ipartelep részvénytársaságnak gépházában egy 212 milliméter széles s 60 mm. vastag gépsziját, melynek értéke 550 korona, összevagdálva találták. A csendőrség kinyomozta, hogy a tettes **Gidiánszky Albert**. Budapesten elfogták s a veszprémi ügyészség fogházába szállították.

— **A váratlan csapás.** Ilyen érte **Svejkhárt Imrét** is a várpalotai nagy-utcán. Váratlanul s ok nélkül reátört **Kolompár József** cigány, aki különben szülőföldje s földre sujtva őt, súlyosan megverte. Az ügy persze büntetőbírótság elé kerül s a büntetéstől nem menti meg **Kolompárt** az se, hogy névrokonságban van a reneszánsz nagy művész-szenijével, lévén törzsbeli neve **Rafael Lajos**.

— **Tanulmányi Konstantinápolyba.** Július 2-án **Szofia, Konstantinápoly, Konstanza, Bukarest** — **Herkules** fürdőbe tanulmányutat vezettek. A részvételi díj — utazás II. oszt. gyorsvonat, hajó I. osztály s elsőrendű ellátás Budapestől — Budapestig — 450 korona. A tanulmányút 18 napig (július 2—18.) tart. Jelentkezni lehet június 10-ig. Az utlevél szükséges. A jelentkezéssel egyidejűleg 50 K küldendő be, míg az összeg másik része június 25-ig küldhető be a Néptakarekpénztár címére Nagykanizsa. Részletes program a jelentkezés után. **Lukács József** k. r. főgimnáziumi tanár Nagykanizsa.

— **A balatoni villamos áldozata.** Az aszófői villamostelegen üzemzavar volt. Siófokról s Balatonfüredről értesítettek erről **Atymovics Ferenc** főszereelő, aki a hibát a transzformátorban meg is találta. Amint azonban gummikeztyűs kézzel a biztosítékot elhelyezni akarta, a villamosáram lángolva csapott rá s azonnal szörnyet halt.

— **A mozi meg a dohány.** Fejérvármegye törvényhatósága nagy figyelemmel van a fiatalok erkölcsére s testi épségére. Nem régiben ugyanis elütötte a fiatalok között a mozi látogatásától, majd utóbb pedig a **dohányzástól**. Az erről készített szabályrendeletet a belügyminiszter már jóvá is hagyta. Tehát Fejérvármegye területén azoknak, akik tizenöt éven alul vannak, nyilvános helyen dohányozni, dohányt, szivart és cigarettát saját céljukra bevásárolni, elfogadni vagy magukkal hordani tilos s aki ez ellen vét, **kihágást** követ el s az 1908. XXXVI. t.-c. 33. szakasza értelmében büntetendő. A mozitilalmat persze úgy kell értenünk, hogy a fiatalok nem járhatnak szabadon minden mozielőadásra. S ez helyén is van. Tartson a vállalkozó gyermek-előadásokat, de az itt bemutatandó darabokat illetékes egyének ellenőrizték. Így majd nem történhet meg, hogy gyermekelőadásokon is érkeik izgalommal ható, avagy a fiatalok képzeletét erkölcsileg rossz irányba terelő s nem egyszer még felnőttek részéről is elítélt filmek lesznek bemutatva. A fiatalok erkölcsi épsége előbbre való, mint az éhes vállalkozók üzleti érdeke. Bár csak sok törvényhatóság követné Fejérvármegye példáját.

Bárki 3 koronáért 100 darab szép képeslapot vehet **Pongrác Andornál**. Óriási választék. Állandóan raktáron tartja a legizlesebb újdonságokat lapokból és levélpapirokból. Minden versenyen aluli árak.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jó hírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

SPORT.

Veszprémi T. C. — Székesfehérvári T. C. 1:0. A V. T. C. fennállása óta mult vasárnap vitta ki legjelentősebb győzelmét. A multkorai székesfehérvári szereplés arra készítette a vezetőséget, hogy I. csapatát új játékosokkal frissítse fel. Kísérletezése nem csak bevált, de annyira felülmúlta a várakozást, hogy ezen a mérkőzésen senki sem ismert a régi érellyetlen játékos csapatát, gyorsasággal összegegyeztetett higgadt játék jellemezte a V. T. C.-t és kétségbeesett védekezés az Sz. T. C.-t. A játék lefolyásáról csak annyit, hogy **Singhoffer** a V. T. C. kapusa csak háromszor látta közelében a labdát, míg az ellenfél kapuja mindkét félidőben heves ostromnak volt kitéve. A kiváló játék mégis gyenge eredményének oka a csuszós, felzott talaj, a szakadó eső és az ellenfél jó védekezése volt. Az első félidő 26 percében a kis Mezey beadásából **Renner** vedhetlen goal lö, amivel a játék sorsa is eldőlt. Horn a győri ETC kapitánya igen jó bíró volt.

Kettős football match. Ma vasárnap kettős mérkőzés lesz a helybeli football-pályán. Az első a 11. tüzérezred és a 4. sz. nehéz tarack osztály csapatai között, a második a V. T. C. I. és a m. kir. honvédtüzér ezred csapata között. Kezdeté délután 4 órakor.

IRODALOM.

* A „**Vasárnapi Ujság**” május 17-iki számának ritka szenzációja van: közli gróf **Andrássy Gyula** korfui, albániai és montenegrói utazásának képeit, melyeken a gróf a német császár társaságában van. A képeket gróf **Andrássy Gyuláné** készítette. A bajor király látogatása sárvári birtokán, gróf **Vay Péter** cikke s képei Annamból, ötödik világháború utjáról, a balatoni vasuti baleset, a Margitsziget feltöltése, az új akadémiások, Pasquier báró légi mutatványai, a tiszafüredi Kossuth-szobor leleplezése, stb. adják az érdekes és szép képek gazdag anyagát. Szépirodalmi olvasmányok: **Kafka Margit** regénye, **Zöldi Márton** novellája, **Vértessy Gyula** verse, **Schöpflin Aladár** színházi cikke, **Lagerlöf** Zeima regénye. Egyéb közlemények: a bosnyák iparművészeti kiállítás s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt kor., a „Világkronika”-val együtt hat korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Répes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félve két korona 40 fillér.

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárepítészet, aranyozás és festészet. Templomok stilszerű új berendezése. Oltákok, szószékek, keresztutak, urkopsorok, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészebb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtékedés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelű elismerő iratok erejével bizonyíthatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

A Dunántul legszolidabb és legkövetesebb egyházi műiparintézete.

Terv, költségvetés, helyszíni szemle díjmentesen.

Ugy technológiai, valamint a külföld legelsőrendű műintézeteiben elsajátított sokoldalú gyakorlati képzettsége folytán ajánlkozik a főtisztelendő Klerusnak **oltárok, szószékek, stációképek, szobrok, keresztelőkutak, urkoporsók** stb. legművésziesebb előállítására, valamint ilyenek stíluszerű s kiváló ízű **restaurálására**, illetve festésére és aranyozására.

Mintákkal kívánatra készséggel szolgál.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészebb kivitelig.
Antik utánzása, illetve antikszzerű festés, aranyozás, polyrozott márványozás, színes pácolás.

LORENCZ ANTAL Zalaegerszeg, Eötvös-utca 6. szám.

● A müncheni keresztény művészeti társaság tagja. ●

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. május 5-től május 14-ig. —

Születés.

Molnár György máv. fékező és Szabó Anna fia Gyula r. kath. — Glück György napszámos és Kummel Mária leánya Mária r. kath. — Reszeli Mihály fuvaros és Vizi Erzsébet leánya Mária r. kath. — Zapletál István szabósegéd és Hartmann Mária leánya Erzsébet r. kath. — Tapaviczi György géplakatossegéd és Adler Irén Katalin fia Ferenc gör. kel. — Hideghéti Mihály kefekötősegéd és Molnár Mária leánya Margit r. kath. — Fülöp József kovácsmester és Komáromi

Rozália leánya Mária ref. — Berecz Mihály lakatossegéd és Scharf Anna fia Antal Mihály r. kath.

Halálozás.

Özv. Puschmann Gyuláné Merkelt Hedvig Emilia zongoratanárnő r. kath. 64 éves. — Pongrácz József napszámos r. kath. 62 éves. — Özv. Becker Mihályné Funk Erzsébet gyümölcsáruló r. kath. 76 éves. — Tapaviczi Ferenc gör. kel. 1 napos. — Sveizgut Antal községi szegény r. kath. 78 éves. — Özv. Bundics Józsefné Cziller Julianna magánzó r. kath. 80 éves. — Özv. Gombos Józsefné Bodó Rozália magánzó r. kath. — Fülöp Józsefné Komáromi Rozália kovácsmester neje ref. 38 éves. — Lelkes János pásztor r.

kath. 64 éves. — Fahrmann Mihály borügynök r. kath. 63 éves. — Tamás Dénesné Kaposi Karolina kutmester neje r. kath. 68 éves.

Házasság.

Szemanyik József molnárségéd r. kath. és Scherer Karolina r. kath. — Resze István mézárósegéd r. kath. és Béndek Mária r. kath. — Csomai Kálmán kisbirtokos r. kath. és Csomai Erzsébet r. kath.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Sok időt és oldatot takarít meg az, aki

összes = permeterző gépet = „**TEMPUS**” = permeaszórócsővel szerelt fel!!

Fele idő alatt képes védekezni s így munkájának sikere biztosabb.

Ára: K 18. :: Ára: K 18.

!! Négy napi munka után !! ez a költség megtérült!!

Egyedüli beszerzési forrás a **„BORÁSZATI LAPOK”** szerkesztősége :: Budapest, IX., Üllői-ut 25., II. 11. ::

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

cegnél Veszprém, Fő-ter.

Férfi színes ingek gallér nélkül 35-46 cm.-ig raktáron. Árak: 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 7.- korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül 35-46 cm.-ig raktáron. Árak: 2.-, 3.50, 5.-, 6.-, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek 35-47 cm.-ig raktáron. Árak: 2.50, 3.50, 5.-, 6.- korona.

Férfi fehér apacs ingek 3.-, 5.-, 7.- korona.

Gyermek fehér és színes ingek 2.50, 3.-, 3.50 korona.

Férfi hálóingek 35-47 cm.-ig raktáron. 3.-, 5.-, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág gombos. Árak: 2.50, 3.-, 3.50, 4.- korona. zsinóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.- korona. rövid, színes. Árak: 2.-, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban, valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-, harisnya-, zsebkendők- és keztükben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétabotokban, legújabb különlegességek raktáron.

Péribanos és tanító uraknak 8%-árengedmény. Levélembeli rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

Eladó ház.

Három lakás : konyhával : kamra, pince, istálló, nagy udvar és nagy kert.

Veszprém, Miklós-utca 18. sz.

Eladó fűszerüzlet.

Birtokvétel miatt eladom — 14 év óta fennálló —

fűszer- és vasüzletemet

házzal és két hold gyümölcsös kerttel együtt jutányos árért.

Sulyok Dezső, Csesznek. Veszprém m.

Az eredeti „Dr. ASCHENBRANDT”-féle

BORDÓI-POR és **RÉZKÉNFOR**

a legkitűnőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a fűrt peronosporája, valamint a lisztharmat ellen.

Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól! Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyen a Dr. Aschenbrandt-éle név és védjegy ki van téve. — A bordói-por ára: 100 kg.-ként 62 K, a rézkénpor ára 47 K, 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 koronával drágább q-ja.

VEZÉRKEPVISELET: „MAGYAR MEZŐGAZDAK SZÖVETKEZETE” BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Kapható minden „Hangya” fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél.

A Nagykanizsa és környékén lakó főt. papság

szíves figyelmébe ajánlja magát **GYENES ÉS SZABÓ** fűszer- és csemegekereskedő cég,

mint Nagykanizsán egyetlen katolikus e szakmába vágó üzletét. — Raktáron tartjuk csakis a legjobb minőségű fűszer- és csemege-árakat, honi és külföldi borokat, likőröket, pezsgőket, sajtokat, halakat, naponta érkező friss felvágottakat, prágai sonkát, bécsujhielyi virslit stb. Szíves pártfogást kér **GYENES ÉS SZABÓ** (ezelőtt Marton és Huber) Nagykanizsa, Deáktér 15.

Nagy raktár az összes ásványvizekből, Telefon-szám 91.

Tempomgyertyák minden nagyságban. 4-szer finomított őrök-lámpaolaj, melynek tisztaságáért szavatolunk.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat. Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály viznek,

rendkívül kedvező szénsavas borvíz — eredeti porcelandugós üvegekben —

2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyúviznek, Mohai Agnes, Gießhübl, Csizi, Pentánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli** stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségen lesz leiszámítva. Nagyobb vételnél engedelmény, ismételt adóknak előnyér.

Az összes fűszer-, csemege-, ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bármiknek megküldetik.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

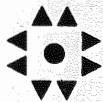
csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert; ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott **kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

Egy-két középsikolai osztályt végzett, jó családból való fiú az Egyházmegyei Könyvnyomdába **tanulónak** megfelelő fizetéssel felvétetik

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos áron számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a leggyorsabbtól a legfontosabb kivittel minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetésmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemű nyomtatványokat jutányos áron számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizetésmeghagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátrálékosok, b) a Gondviselés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61